

Ontwikkelingen en trends in de exploitatiefase

07 februari 2017

Joost Vooijs

Partner | Director Asset Services
Direct +31 6 51 86 17 13

Colliers International
Utopialaan 24
5203 DL
's-Hertogenbosch
The Netherlands

Accelerating success.

Inhoud

Ontwikkelingen

- Wat gaat goed;
- Wat kan beter;
- Duurzame maatregelen de nieuwe standaard

Wat gaat goed

- Wet en regelgeving versus handhaving neemt toe;
- Duurzaamheid voor Retail niet langer een begrip;
- Doorbraak Circle of Blame of.....;
- Gevolg nemen van individuele verantwoordelijkheid van Belegger en Retailer;

Wat gaat goed

- GRESB belangrijke benchmark tool voor Investeerders;
- Behoeftte aan samenwerking en delen informatie neemt hiertoe toe;
- Duurzaam Retailvastgoed vergelijkbaar.

Wat gaat goed

- Breeam belangrijke standaard voor het inzichtelijk maken van o.a. bestaande bouw;
- Gestage groei van Experts bij vastgoedadviseurs;
- In totaal 142 retail projecten gecertificeerd;
- In NL 3 projecten met score outstanding.

Wat gaat goed

- Energie veelal duurzaam ingekocht;
- Groot technisch onderhoud aan de schil van het gebouw en algemene installaties kent vaak duurzaam alternatief;
- Toepassing zuinige verlichting in winkels en openbaar gebied de nieuwe standaard;
- Circulair (af)bouwen van winkels in opkomst;
- Labeling van winkels bij nieuwe verhuur of verkoop.

Wat kan beter

- Green lease in veel gevallen nog geen standaard;
- Beperkt zich vaak tot allonge met duurzame huurvoorwaarden.

Wat kan beter

van Casco naar Casco “plus”

- Standaard basis elektrische installaties;
- Standaard kabelgoten;
- Standaard AC/CV voorzieningen;
- Standaard pui;
- Reclamevoorziening.

Wat kan beter

Samenwerking huurder en verhuurder op het gebied van facility management

- Schoonmaak;
- Beveiliging;
- Afvalinzameling;
- Certificering en keuring installaties;
- Onderhoud.

Duurzame maatregelen; De nieuwe standaard

Door verscherpte (nieuwe) wet-, en regelgeving (Activiteitenbesluit) nemen het aantal duurzame maatregelen de komende jaren toe.

- Context activiteiten besluit, gebouw met energieverbruik >50.000 Kwh en of > 25.000m³ verplicht tot het nemen van energiebesparende maatregelen met terugverdientijd van max 5 jaar;
- Intensievere samenwerking tussen huurder verhuurder en gebouwbeheerder cruciaal;
- Meten en monitoren noodzakelijk (gebouwbeheersysteem).

Duurzame maatregelen; De nieuwe standaard

<http://kompasenergiewetgeving.platformduurzamehuisvesting.nl>

Accelerating success.